

MAGYARÁG

1939. MAIU 22

VIII. No. 141

2 lei

Felkiadó: „Feimá” S. A. bejegyz. la. Tsb.
Bihar Psoc. 1908-1938

Felkiadó kiadó:
Úrv. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felkiadó szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyzés: Tribunalul Bihar Ds. No. 810-1938. Ordonanța No. 15-1938. - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea-Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

Gafencu egy dunai hajón találkozott Markovics jugoszláv külügyminiszterrel

Bukarest, május 20. Gafencu külügyminiszter szombaton Turnu-Severinben, az egyik dunai hajó fedélzetén találkozott Markovics jugoszláv külügyminiszterrel. Az állános nemzetközi helyzetet beszéltek meg.

Böszörményi Emil dr. gyilkosai a kolozsvári katonai törvényszék előtt

Kolozsvár, május 20. A kolozsvári katonai törvényszék péntek délután 4 órakor kezdte meg Böszörményi Emil dr. nagyvárad szociáldemokrata vezető gyilkosainak bűnperében a főtárgyalást. A vádlottak Andor Nicolae 23 éves mechanikus, a nagyvárad villamosmű alkalmazottja, Pop Ioan lakatos és Lazar Ioan tanító. Mint emlékeztetés, Andor Nicolae tavaly november 1-én meggyilkolta Böszörményit.

A vádirat szerint Andor a kérdéses napon Poppal sétált a Duca utcán. Látták, hogy Böszörményi a Munkásotthonban levő irodájában dolgozik. Azért mentek be, hogy megverjék, a szobában azonban megváltoztatták tervüket és Andor agyonlőtte Böszörményit. Pop Ioan ezután petárdát dobott el a szobában, hogy a zürzavarban elmenekülhessenek.

A törvényszék először az elsőrendű vádlottat, Andort hallgatja ki, aki beismeri a tettet, de tagadja, hogy előre készült a gyilkosságra. Böszörményi — mondja — üldözte az apát, bíróság elé állította és el is ítélte. Én tagja voltam a szociáldemokrata szakszervezetnek ahonnan azonban később kiváltam és átléptem a Nemzeti Munkás Szakszervezetbe. Ettől kezdve állandó összetűzéseim voltak részint Böszörményivel, részint az ő vezetése alatt álló szakszervezettel. — Egyszer fenyegető levelet is kaptam Böszörményitől. Ezt megmutattam Hentiu Ludovicnak, a villamosmű igazgatójának, aki azonban nem tulajdo-

nitott különösebb fontosságot a levélnek. Később én is megfelelkeztem a dologról. Eby este azonban megvertek és én tudtam, a támadók szociáldemokraták voltak, akiket Böszörményi bűjtött fel. Feljelentést is tettem Böszörményi ellen, de az ügyészség nem indított vizsgálatot. Később azután Böszörményi ellen történt támadás és ekkor elfogtak ama gyanú alatt, hogy én voltam a támadó. Nemsokára azonban bizonyítékok hiányában szabadon engedtek.

November elsején apám sirjához mentem — folytatja val-

lomását a vádlott — aki a Böszörményi zaklatásai miatti izgalmakba halt bele. Utközben találkoztam Böszörményivel és odamentem hozzá, hogy beszélgessek vele, ő azonban rámkialtott: „Mars, te kutya, mit akarsz?” Erre tovább mentem, a Körös uccán sétáltam és elhatároztam, hogy bemelegyek Böszörményi dolgozó szobájába és megkérdelem tőle, mi ért üldöz és miért gyűlöl engem. Mikor bementem, Böszörményi megkérdezte tőlem hogy mit akarok. Erre én kérdeztem meg tőle, hogy miért üldöz. Ekkor a szobában tartózkod-

dók felém rohantak, mire előrántottam a revolvert s lőttem. Aztán egyik szomszéd szobában elfogtak a rendőrök.

Elnök: Ki készítette a tettet? Ki bűjtötte fel?

Vádlott: Senki.

A következő vádlott, Pop Ioan tagadja, hogy bármi része lenne a tett elkövetésében. A gyilkosság napján testvérével és több ismerőssel együtt a temetőben volt. Nem dobott petárdát a Munkásotthonban. A harmadik vádlott Lazar Ioan szintén tagadja, hogy valami köze van a bűntetthez és hogy felsőbb utasításra ő is bűjtögte az elsőrendű vádlottat.

Következik a tanúk kihallgatása. Vasady József magántisztviselő szerint Andor a légio, vagyis a volt vasgárda tagjai Izrael Jakab nyomdász és szakszervezeti vezetőségi tag elmondja, hogy a gyilkosság napján a szociáldemokraták helyiségében rejtélyes módon kialudt a villany és Böszörményi is petróleumlámpa mellett dolgozott. Böszörményi dolgozószobájában a gyilkosság alkalmával 4-5 ember tartózkodott. Nem igaz a vádlott állítása, hogy felháborodásában zsebéből rántotta elő a revolvert, hanem kabátujjába rejtette a fegyvert és onnan kapta elő. (A tárgyalás folyik.)

Anglia hajlandó a Balti államoknak ugyanolyan kezességet adni, mint Lengyelországnak és Romániának

London, május 20. Maixki londoni szovjet nagykövet, pén teken délelőtt újból az angol külügyi hivatalban járt és a „Press Association” értesülése szerint közölte a moszkvai kormánytól kapott legújabb utasításait. A szovjet nagykövet ezután az alsóházba ment és annak diplomata karzataról végighalagatta a külügyi vitát. A „Press Association” azt jelenti, hogy Anglia hajlandó a

Balti államoknak ugyanolyan kezességet adni, mint Lengyelországnak és Romániának, úgy hogy ezekkel együtt Szovjetország egész nyugati határa fedezve volna.

Az alsóház pénteki ülésén egyébként Chamberlain nagy beszédet mondott az angol-szovjet tárgyalásokról. Kijelentette, hogy nem Atlee őr nagy az egyetlen, aki nem bízik többé Németország ígéretei

ben. A háború nem elkerülhetetlen mindaddig, amíg ki nem tört. Chamberlain végül kijelentette, hogy véleménye szerint az angol-szovjet szerződés Halifax párisi megbeszélései után létre fog jönni.

Az alsóház 220 szavazattal, 56 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak. — Eden, Churchill és sok kormánypárti képviselő tartózkodott a szavazástól.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

KIRÁLYI AJANDÉK A NEMZETVÉDEL- LEM CÉLJÁRA

Öfelsége Károly király öt-millió leít adományozott a hadsereg felszerelési alapra, Mihály nagyvajda pedig 500.000 leít.

Békés, csendesebb időkben, amikor semmiféle veszély nem fenyegetett Öfelsége ekéket adományozott a szegény parasztnak.

Ma, amikor a határok megvédésének gondja, az egész ország első kötelessége, az Uralkodó és a Trónörökös a nép érzelmeivel és gondolataival egyetértően a legszentebb cél szolgálatában nagylelkűen ajánl adnak a magánpénztáruk megtakarított vagyonából és a királyi ajándékok jelentős mértékben növeli a román néphazafias felbuzdulásból megteremtett alapját.

Megható ez az áldozatkészség, a legszerényebb néposztálytól kezdve a gazdagabb emberekig, akik felesleges pénzüket felajánlották a haza oltárára.

De mindennél inkább példaadó az Uralkodó cselekedete, aki ez alkalommal is bekapcsolódott a nép általános érzelmi világába.

Különben Öfelsége mindig adakozó volt.

Meg kell említeni, hogy Öfelsége a király által megtakarított összegből még trónörökös korában — néhány megértő barátja segítségével — emelkedett fel 1922-ben a ma is nevét viselő II. Károly király alapítvány.

Néhány évvel a háború előtt pedig, 1913-ban, Öfelsége a király pénzéből három falusi iskolát építtetek Moldovában, Olteniában s Dobrogeában. Az akkori miniszterelnökhöz intézett levele így hangzott:

— A felelőségek ideje megkezdődött az én számomra is és látva a szenvedők nélkülözését 50.000 leít adományozok, amelyet kérek a parasztság céljaira felhasználni, amely számára a szívem mindig nyitva marad.

A trónra lépése óta pedig hol nem segített Öfelsége a király?

Aki szegény ember hozzá-

Ápolónő lett egy londoni kórházban TSAHAI nővér, a négus leánya

Az acéltüdőt tanulmányozza a nagyműveltségű hercegnő

London, május 20. Az egyik londoni gyermekkórház sebészeti osztályán fehér köpenyes, karcsú, kreolarcu ápolónő teljesít szolgálatot. A nagyszemű, göndörhaju, egzotikus külsejű, fiatal ápolónő nem valamelyik angol gyarmatról került Londonba, hanem az egyik legrégibb uralkodócsalád leszármazottja és egy közelmúltban lejátszódott történelmi esemény következtében öltötte magára a londoni ápolónők világosszürke uniformisát és hófehér köntényét.

Az egzotikus londoni ápolónő ugyanis Tsahai hercegnő, Hailé Szelasszié volt négus leánya aki sokat szerepelt a világsajtóban édesapjával együtt, amikor 1936-ban, 18 éves korában elhagyták Abesszíniát. Az akkor 18 éves hercegnő, mint édesapja titkárnője és tolmácsa szerepelt a száműzetésben. Az abesszin háború idején a fiatal hercegnő katonai kórházban teljesített önkéntes ápolónői szolgálatot és nyilván ez adta az impulzust számára, hogy most a száműzetésben ápolónői pályára lépjen.

Tsahai hercegnő nem ujone már a londoni gyermekkórházban. Három évvel ezelőtt lépett ápolónői szolgálatba és azóta szorgalmasan tanulja nehéz mesterségét, hogy megszerze ápolónői diplomáját.

Még a kórházban is kevesen tudják a volt négus leányáról, hogy királyi család leszármazottja. A kórházban mint Tsahai nővér szerepel a kreol arcu, göndörhaju, szerény, szorgalmas ápolónő, aki minden idejét betegeinek és tanulmányainak szenteli. A 21 éves hercegnő nem részesül kivételes elbánásban és ugyanazt a fárasztó munkát végzi, mint a többi kolleganő. Napi munkáját reggel félhét órakor kezdi és a rövid étkezési szünetektől eltekintve, délután öt óráig szakadatlanul dolgozik.

Tsahai hercegnő már több ápolónői vizsgát kitűnő eredménnyel tett le és októberben szerzi meg állami diplomáját. A kórház személyzete és a betegek nagyon szeretik Tsahai nővért. Sába királynő és Salamon király leszármazottja vég telen gyöngédséggel veszi körül kis betegeit és jókedvével,

vigasztalásával igyekszik enyhíteni szenvedésüket. Tsahai hercegnő arcáról sohasem tűnik el a mosoly. Mintha ifjúsága tragikus emlékei nem is kísértének, olyan jókedvűen végzi nehéz munkáját a londoni gyermekkórház kórtermében. Tsahai hercegnő kitűnő műtősnak bizonyult és súlyos operációk alkalmával ő teljesít szolgálatot a műtétet végző orvos mellett.

Az exnégus leánya állandóan lelkesen és szeretettel beszél foglalkozásáról:

— Az ápolónői hivatás a legnemesebb foglalkozások egyike, mert rendeltetése az, hogy enyhítse az emberi szenvedéseket. Magasztos hivatásnak tartom, hogy beteg gyermekek szenvedéseit enyhíthetem. Sem milyen más hivatás nem adhat több értelmet az életemnek, mint

az ápolónői mesterség.

Tsahai hercegnő ápolónői hivatása mellett nem hanyagolja el egyéb tanulmányait sem. A tehetséges fiatal leány több nyelvet kitűnően beszél, elismert zeneértő, rajong a művészetért és szívesen sportol is. Mint a Paris Soir is beszámol az exnégus leányának „karrieréről”, az exnégus leánya a tudósebészeti tanulmányozására fordítja a legtöbb figyelmet és olyan tervekkel foglalkozik, hogy diplomája megszerzése után az ugynevezett acéltüdővel kapcsolatos orvosi eljárások asszisztensnője lesz. A tehetséges, művelt és lelkes Tsahai hercegnő, mint műtősnő akarja megkeresni kenyerét és biztos, hogy derekasan megállja majd helyét a nehéz és felelősségteljes pályáján.

Hétfőn írják alá ünnepélyes keretek között a német-olasz szövetségi szerződést

Berlin, május 20. Ciano gróf olasz külügyminiszter vasárnap délelőtt érkezik a német fővárosba hivatalos látogatásra. A német-olasz szövetségi szerződés aláírása ünnepélyes keretek között történik meg, — utána mindkét külügyminiszter a német és olasz rádióállomásokon át beszédeket mond.

nak s ezekben méltatják a két állam közötti szövetséget. Ezután Hitler kancellár fogadja Ciano-t.

Barcelonából érkező jelentések szerint az olasz külügyminiszter valószínűleg közvetlenül berlini látogatása után, Spanyolországba utazik.

Ma közöljük ajándék- akciónk 4-ik száz szerencsés számát

Ma újabb 100 ajándék szerencsés számát közöljük. Kedden befejezésül következik az 5-ik száz szám, akkor fogjuk közölni a második kerékpár és varrógép szerencsés számát, míg az ajándékok átvétele csütörtökön veszi kezdetét.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy kísérik figyelemmel a számok közlését.

Női nyáriruha: 2119, 3658, 5638, 7357.

Férfi trenskókabát: 2664, 3001.

Férfi cipő: 6460, 1461, 1978, 2676, 3448, 1267.

Női cipő: 4449, 5747, 4455, 3059, 512, 4085.

1 vég vászon: 3705.

Füstgarnitúra: 309, 3021, 921.

Likörkészlet: 3460, 1903, 687, 3911, 7391.

Vizeskancsó: 1483, 4620, 203, 3403.

Cukor- vagy vajtartó: 621, 5844, 3374, 2227, 7452.

2 pár női harisnya: 3619, 1180, 1234, 4243, 2561.

2 pár férfi zokni: 440, 2720, 3680, 7440, 524, 3180, 4260.

Cigaretttárcsa: 7268, 2729, 3585, 3362, 1211, 7260.

Női bőrridköl: 3984, 2379, 6640, 7334, 4222, 302, 4483, 2491, 7346, 319.

Férfi nyári ing: 2429, 4489, 3195, 7358, 5634, 2010, 4434.

1 kg. zsír: 7321, 4464, 3184, 5684, 3731, 7055, 2632.

3 kg. liszt: 7340, 2482, 4953, 5700, 3739, 2670.

Kanál-villa: 4453, 6626, 2839, 7049, 4104, 2012.

4 drb. toalette-szappan: 4054, 7281, 6461, 6533, 783, 246, 920, 3712, 7265, 5626.

fordult, megkapta a király ajándékát.

Most a nemzet megerősítése céljából a nemzetvédelmi alap növelésére van szükség. A kormány bölcs politikája biztosította a nemzetvédelmi alapot,

a kormány rendelkezésére álló alapokat azonban jelentékenyen felemelte az általános hozzájárulás, — amit senki sem kért.

A nép szívből adott, adomá-

nyozott a király és a vajda is. A királyi adomány, jó hagyomány és az ország mély elismeréssel fogadja, mint az őszinte román érzés mély tanúságtételét.

NAPOS OLDAL

A SZÁZSZAVAS PROGRAMBESZÉD

E sorok írójának nem áll szándékában fellépni a képviselőválasztáson, azonban megvallja, hogy amióta csak kiírták a választást, nem hagyja nyugton a gondolat: milyen is lesz az a százszavas programbeszéd, illetve kiáltvány (fénykép-pel.) Kétségtelen, hogy a táv írdásznak lesz a legkönnyebb dolga, mert neki már gyakorlata van abban, hogyan kell a szövegből egy-két felesleges szót lenyesni, hogy az megfeleljen a minimális íarifának — de azért az újságírónak is van némi gyakorlata abban, hogy hogyan beszéljen sokat, amikor nincs semmi mondani-valója, vagy vicaversa. Ezért bátorzkodott a képviselő-jelöltnek — főként az önje-löltek — használatára néhány százszavas modellt az alábbiakban előterjeszteni. Nem copright, bárki felhasználhatja — viszont fényképeket evből nem aján-lunk.

I. Jelölt, aki a régi politika módszerével akar mindent megigérni.

Szeretett választóim! Szoká-somhoz hiven, nem ígérek semmit. Ne várjátok tőlem, hogy az adókat leszállítatom, a városi közmunka adót megszünttettem és diplomáciai uton az angol kormányt arra kényszerítem, hogy a Fehér Könyvet vonja vissza, mert ez nem áll módomban. Nem szavaztok rám, hanem arra az ígérgető fráterre, aki nem átal-lott velem szemben fellépni? Nézzétek csak meg fényképét, valóságos Lombroso-típus, — semmi jót nem lehet kiolvasni szeméből. Nézzétek meg az én fényképetem. Látjátok ezt a nemes arcélt, férfias szépsé- get, szemeim ragyogó sugár-zását. Nem ilyen képviselő kell nektek? Mégis azt kérde- tek mi hasznotok lesz abból, ha rám szavaztok? Egyenes jellemhez hiven őszintén vá- laszolok: (betelvén a száz szó, a többit a választási el- nök törölte.)

II. Jelölt, aki új módszerekkel felismeri a százszavas pro- grambeszéd távirat stílusá- ban rejlő dinamikus erősítést, a választókkal való könnyed beszélgetési stílus sikerét.

Választók, ország, stop, vá- lasztók, tartomány, stop, vá- lasztók, Nagyvárad, stop. Re- mélem, hallattátok ezt a leg- újabb viccet, stop. Melyik könyv fogyott a legjobban a könyv-hét alatt: az ingatlan- könyv, stop. Ugy-e jó, stop. Tu- dok én ám jobbakat is, csak

Kétszáz házat hamvasztott el a nagy tűzvész a bucovi- nai Józseffalva községben

Husz ember súlyosan megsebesült, hatan eltűntek
a község egész állatállománya a lángokba veszett

Csernovicz, május 20. A bu- kovinai Józseffalva (Vorniceni) csángó községben csütörtökön délután borzalmas tűzvész pusztított. A kár egyelőre fel- becslhetetlen. A tűz egy Be- raru Ilie nevű, román gazda házának kéményéből kipattant szikrától keletkezett s az erős szélben, rövid idő alatt az egész falura áterjedt.

A suceavai tűzoltóságnak

mindössze annyit sikerült el- érnie, hogy a lángok elől elszí- getelhetők a józseffalvai tem- plomot, az iskolát, a paplakot és a község házat. A felsorolt épületeken kívül a község tel- jesen leégett.

A tűzoltóság parancsnoká- nak közlése szerint a lángok kétszázhatvan házat hamvasz- tottak el, a hozzájuk tartozó melléképületekkel együtt. A

tűzbe veszett a községnek ugy- szólván egész állatállománya és valószínű, hogy a még fűs- tülő romok alatt emberi holt- testek is vannak. Az oltási munkálatok közben husz em- ber súlyosan megsebesült. A se- besülteken kívül hatan eltűn- tek, közöttük négy gyermek.

A sebesülteket a suceavai kórházba szállították.

Május 22-ig meghosszabbították a választói névjegyzékbe való jelentkezést

Nagyvárad város polgármes- teri hivatala közli, hogy a vá- lasztói névjegyzékbe való je- lentkezéseket május 22-ig meg-

hosszabbították. Ma, vasárnap és holnap, hétfőn tehát még lehet jelentkezni a választói névjegyzékbe. Miután a szava-

zás kötelező, mindenkinek — aki még nem jelentkezett — érdeke, hogy felvétesse magát a választói névjegyzékbe.

Franco rádiószózatot intézett a spanyol nép- hez a madridi győzelmi ünnepen

Madrid, május 20. Franco tá- bornok a spanyol győzelmi ün- nep alkalmával rádiószózatot intézett a spanyol néphez.

— Az ellenség nem számolt népünk hősiességével — han-

goztatta Franco — s ez a győ- zelem, amit kivívtunk nem lett volna lehetséges, ha nem hit- tünk volna ebben a keresztes háboruban.

Beszéde végén Franco gene-

rális felszólította a spanyol né- pet, hogy vállalva kezdjék meg az építő munkát az új Spanyolország megteremtése ér- dekében.

Dinamitot dobott be vetélylársnője ablakán egy vulkáni asszony

Déva, május 20. A dévai ügyészség vádiratot adott ki Coroiu Rafila Vulyán község- beli asszony ellen gyilkossági kísérlet címén. Coroiu Rafila

már 4—5 év óta gyanakodott egyik szomszédasszonyára Ma- ria Siminara, hogy férje meg- csalja vele. 1938. decemberé- ben Coroiu Rafila dinamitot

szerzett és most néhány nap- pal ezelőtt bedobta vetélyárs- nője ablakán. A dinamit fel- robbant és betörte az ablako- kat, de Maria Simina sértetlen maradt.

Stanioi-papir, fehér és szí- nes, nagy választékban, továb- bá selyem papirok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piafa Mihai Viteazul 4.

nem mondhatom el, mert a feleségem is fellépett szenátor jelöltnek és a jobb vicceket neki engedtem át, stop. Egyéb ként nekem mégis az a véle- ményem, hogy az angolok el- leni válogatottba mégis be kellett volna állítani Juhászt és ebben a nézetemben úgy hiszem az ország többsége mellettem foglal állást, stop. Éppen ezért az ország több- ségének hangulata alapján ké- rem szavazzanak rám, stop. A mellékelt fénykép amatőr fel- vétel, stop.

III. Jelölt, aki a női szavazók- ra apellál.

Hölgyeim! Hol van az a nő, aki megértene egy jólsituált, alig negyvenéves, csinosnak mondott, intelligensnek elis- mert férfi lelki vívódását, aki- nek magányos óráit üressé

teszi egy megértő nő közelsé- gének hiánya. — Hja, nehéz most egy magamfajta férfinak, olyan kényes izléssel. Nekem nem kellene a fiatal meggon- dolatlan, bohó 30 éven aluli lányok, de még az asszonyok sem. 30 éven felüli az ideálom valódi dolgozó nő, (akinek szavazati joga van). Nem fon- tos a szépség, hiszen a szép- ség mulandó, nem szükséges a pénz, hiszen az ugye bol- dogít. Hölgyeim, ha akad önök között olyan, aki meg- ért azonnal váltsa ki igazolvá- nyát. „Idealista” jelígen üsse rám a pecsétet.

IV. Szenátornő-jelölt, aki ugyancsak dolgozó nő társaira számít.

Saját recept: Linzeri-torta. Veszünk tíz deka lisztet, tíz deka cukrot és tíz deka diót, de a tésztát lassan, óvatosan

pirítjuk a tűzön. A tésztába le- hetőleg kevés mazsolát te- szünk, viszont azt viszont azt a különleges aromát, amely a legutóbbi zsuron összes barát nőim tetszését annyira meg- nyerte, választóimnak csak akkor árulom el, ha segítsé- gükkel bejutok a szenátusba.

Drágáim, megtudtam kinek a kedvéért költözött e Kovács né az urától? De csak akkor árulom el, ha szavazatokkal bejutok a szenátusba.

A mellékelt fénykép 20 év- vel ezelőtt készült, de hát kény- telen voltam ezt odaadni az elnöknek, mert egy mostani képről nem hitte volna el, hogy már elmúltam 30 éves.

V Száz szónak is egy a vége, őszinte és tartalmas program- beszéd.

Szavazzatok rám x 50

Halászkok drámája a Fekete tengeren

A vihar felfordította csónakjukat és két halász életét veszítette

Constanța, május 20. Még május 15-én délután, gyönyörű időben indult el halászbárkáján három constanței halász Cosma Sarion, Feodor Gubrijs Feclis Gligov a tengerre, hogy éjszakai halászatot rendezzenek. Amikor a nyílt tengerre értek, kifeszítették hálójukat és várták a zsákmányt. Az éjszaka folyamán azonban hirtelen vihar kerekedett, amely percek alatt tönkretette a halászok felszereléseket és vizet öntött el a bárkát. A ha-

lászok kétségbeesetten küzdöttek az egyre magasabb hullámokkal, míg végül is egy hullám oldalba kapta és felfordította a bárkát. A három halász ekkor már többször alámerült, de végül is sikerült egy kötéllal a felfordult csónakhoz kötni magukat. Így töltötték az egész viharos éjszakát. Hajnalban, a nap első sugarainál a hullámok elcsitultak és Feclis Gligov, aki maga is több sebből vérzett, rémülten vette észre, hogy két társa a csónak-

hoz kötve holtan uszlik a tengeren. Emberfeletti erőfeszítéssel visszafordította a csónakot és beemelte két holt bajtársát is. Evező és vitorla híján három napig hanyódott a tengeren, míg végre más halászkok rátaláltak. Feclis ekkor már a szenvedéstől és éhségtől eszméletlen volt, utolsó éber pillanatában még két holt társához kötötte magát. Feclist kórházba szállították, de életbenmaradásához kevés a remény.

Magyarországi

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
5 - vételnél 9 Lei
Marghitai Uradalom borierakata
Piața Mihai Viteazul, 1. Főcsal paita

Sport

Részvesz-e a Nac jövőre a B. divízióban?

A Nac hétfői nagygyűlése

A NAC vezetősége hétfőn este nagyjelentőségű ülést tart. Az ülésen a fargysorozat fontosságára való tekintettel részt vesznek nem csak a vezetőség jelenlegi tagjai, hanem a régi nagy NAC vezetőségének számos tagja és sok új sportember, aki újabban csatlakozott a NAC zászlója alá.

A fargysorozaton 3 pont szerepel:

1. Résztvegyen-e a NAC a jövő szezonban a B. divízió küzdelmeiben a jelenlegi csoportjában?

2. Résztvesz-e NAC egyáltalán a B. divízióban (esetleg a másik csoportban)?

3. Buzea, a Crisana elnökének felsőbb helyről javasolták az FC Oradea megalapítását. A NAC állásfoglalása az FC Oradeával szemben.

A gyűlés, amint látszik érdekes és a NAC jövőjére döntő kihatású lesz. A nagyjelentőségű ülésre így érdemes elmenni mindenkinek, aki a NAC ügyei iránt érdeklődik, annál is inkább, mert a gyűlésen semmiféle anyagi természetű kérdés nem kerül szóba. A NAC jelenleg anyagilag szilárdan áll és ezáltal semmiféle anyagi természetű mentési akcióról nincs szó, mindössze a NAC sportbeli jövőjének biztosítását akarják megtárgyalni.

Firma.....Comuna.....Județul.....

TABLOU Despre angajați firmei

No. curent	Numele și prenumele	Ocupațiune	Costul măștii	No. măștii		
				tip. 1.	tip. 2.	tip. 3.

Data.....

Subscriere.....

Ezt a táblázatot négy példányban kell benyújtani.

A típusok meghatározása a következő módon történik: lemérjük a távolságot az egyik füllyuktól a másikig — beleértve a lyukat is — és a homlok aljától az áll mélyedéséig, az orron keresztüli távolságot. Már most összeadjuk a két méretet és ha 43 cm-nél nem több, akkor 3. típusu maszka kell, ha a két méret

44—48 cm. között van, akkor 2. típusu, ha 48 cm.-en felül van, akkor 1. típusu maszka kell.

Makulatura

újságpapír nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Meglepő mulasztások a „Paris” hajó pusztulásánál

Páris, május 20. Leleplezés számba menő, feltűnéstkeltő részleteket közölt De Chappedelaine francia haditengerészeti miniszter kedden este a kamara haditengerészeti bizottságában a „Paris” gőzös pusztulása ügyében megindult vizsgálat megállapításairól.

A miniszter szerint a vizsgálat megállapította, hogy súlyos szabálytalanságok történtek. Semmiféle támpontot nem találtak arra vonatkozólag, hogy a tüzvészt merénylet idézte volna elő. A vizsgálat megállapította, hogy a hajó ellenőrző tisztje csak reggel öt órakor érkezett vissza a hajóhoz, miután a tűz már este tíz órakor kitört. Az is kiderült, hogy a hajó kapitánya a szolgálati szabályok ellenére a tűz kitörését megelőzőleg partra ment és csak éjfél tájban érkezett vissza a hajóra, miután a tüzvész már két óra hosszat tombolt.

Közölte a miniszter azt is, hogy a „Paris” hajó pusztulása továbbá az egy év előtt leégett „Lafayette” gőzös tüzskára felmiliárd francia frank kárt okozott és a kár biztosítás útján csak felerészben térült meg.

A miniszter végül bejelentette, hogy Jean Marie, a Compagnie Transatlantique Gène-

rale új vezérigazgatója, meszesemenő felhatalmazást kapott

a hajóstársaság szolgálati szabályzatának átszervezésére.

Hogyan kell megrendelni a gázálarcot?

Az alkalmazottakról szóló kimutatás mintája

A gázálarcok megrendelésének és a vételár lefizetésének határidejét május 31-ig meghosszabbították. — Reméljük, hogy a határidő lejártáig olyan intézkedések fognak következni, amelyek megkönnyítik a munkaadók helyzetét, akik a most érvényben lévő szabályok szerint minden alkalmazottjuk helyett előre egy összegben tartoznak lefizetni a gázálarcok árát.

Annyi azonban bizonyos, hogy a rendelet elvi jelentőségű rész változatlanul érvényben fog maradni és nem remélhető az sem, hogy az terminust még egyszer meghosszabbítják. Ezért ajánlatos már most előre gondoskodni a megrendelés formalitásairól. Mint tudjuk, a gázálarcokat a Munkásbiztosító pénztárnál kell megrendelni és minden gázálarcért, annak 600 lei vételárát előre befizetni.

Az összeget az alkalmazottaktól le lehet vonni, de csak legkevesebb hat hónapi idő alatt.

Miután minden munkaadónak nyugtával kell majd igazolni, hogy a gázálarcokat megrendelte és azok árát befizette, ajánlatos különösen nagyobb vállalatoknak, amelyek sok alkalmazottat foglalkoztatnak, a gázálarcok megrendelésére vonatkozóan táblázatot betervezni, amelynek mintáját itt közöljük:

Az amerikai Szlovák Liga elnökének levele Roosevelthez

Pozsony, május 20. Durcsánszky külügyminiszter ma kapta meg annak a levélnek a másolatát, amelyet legutóbb Huszek, az Amerikai Szlovák Liga elnöke Roosevelthez intézett. Huszek e levélben sajnálatát fejezi ki, hogy Roosevelt üzenetében nem beszélt Szlovákiáról is. Kérte, hogy ami-

kor Európa e részének pacifikálásáról lesz szó, ne feledkezzen meg a szlovákokról sem. Mindenki kéri Önt — írja —, nyújtson segítséget ahhoz, hogy Szlovákia ne váljék telhetetlen szomszédai áldozatává.

Az Egyesült Államokban élő szlovákok kolóniája több mint egymillió tagot számlál.

AZ ÚJ IFJU ANGLIA: A DOMINIUMOK

Miért vezetett az angol uralkodó pár első tengeren túli útja India helyett Kanadába?

A pesti Dunaparton beszélgettem egy világhíró angol újságíróval, néhány nappal az angol király utazása előtt. Az angolok ezt az utazást szimbólumnak érzik — mondotta — s azt látják benne, hogy az angol király és az angol birodalmi eszme nem rabja többé az otthoni szigetnek s a sulypontot bármikor átteheti egy másik földrészre. Mint az állatok, a világbirodalmak is oszlással szaporodnak. Lám a római impérium kettévált, amint az anyaváros nem bírta többé a terhet s az ország óriási területén két sejtmag keletkezett: Róma és Konstantinápoly, sőt néha három is, ha Galliában vagy Britanniában megszűnt Róma vezető szerepe, a népvándorlás népei a város közelébe férközték és veszélyeztetették, a sulypont a védett Boszporus mellé került, az egyre hatalmasabb keleti birodalomba s itt virágzott föl a kereszténység első évezredének valódi formája is, amit Spengler méltán nevez „szíriai kereszténységnek”, mert tényleg a kisázsiai elem jelentette stílusát. Bizánc ezer évvel túlélte Rómát, — az óceán non tuli Anglia szintén túlélne Londont, ha egyszer az anyaszigettel baj történik és veszedelmes népek törnek a levegőn át területére. Mi Angliában egyre fokozottabb mértékben érezzük a sulypont eltolódását, a király is érezte, amikor hajóra szállt. Az angol szigetek népének szaporodása megállt. A kivándorlás a dominiumokba nagyobb, mint a természetes szaporodás. Előbb csak Írországban volt így ma mindenütt. A gyárak, a vállalatok, az intézmények nem hozzák már kincseit az anyaországba, mint hajdan s nem halmozzák föl otthon a gazdagságot. Sőt érdekes ellenfolyamat indult meg: a tőke és az érték fokozatosan elhúzódik a szigetről a dominiumokba. Nemcsak a fegyvergyárak, amelyek hurcolkodásáról bizonyára értesült, a repülőgépmotorok műhelyei és a hajógyárak üzemei, hanem a békeipar is s vannak angol vállalatok, amelyek tizennégy nap alatt likvidálni tudnak ott hon és hiba nélkül áttehetik székhelyüket Montrealba, Johannesburgba vagy Sidneybe, ha szükséges. Ma több kanadai whiskyt iszunk már otthon mint a skótok, az autóink és a töltőtollaink nagy része Kanadából jön, nemcsak a gabonáink és gyémántjaink. Sőt, néha már csak töltőtollat és whiskyt kapunk, az arany és a gyémánt kint marad. Az otthoni sziget idővel a brit nép nyugdíj helye lesz, kellemes, szelíd szanatorium, szép

zöld golfpályákkal, folyandárral befuttatott vidékei kastélyokkal s városokkal, amelyekben Shakespeare szelleme erősebb lesz, mint a tizenhetedik és tizennyolcadik század félkalóz angol tengeri utkeresőinek hagyománya. Egyre világosabban látjuk, hogy az ősi Anglia elpuhul, mint Franciaország, nincs dinamizmus benne, nem akar háborút, esernyővel jár. Kezdetben kényelmetlenül feszengtünk e tudat miatt, ma nem bánjuk, ott vannak dominiumaink. A fiatalok, a fejlődők, a hatalmasok s főleg: az angolok. Elérték a belső fejlődésnek és önálló életfölvényszerűségnek ugyanazt a fokát, amit százhatvan év előtt az amerikai

A három új angol birodalom Kanada, Ausztrália, Délafrika

Kanada csak egyike a brit impériumon belül keletkezett birodalmaknak, a legnagyobb és a legelőkelőbb, de nem az egyetlen. Tulajdonképpen három van: Kanada, Ausztrália, és Délafrika. Három önállóság és egység, három új, angol világ hatalmasság, amelyek közül mindegyik a legjobb úton van, hogy ugyanolyan villámgyors fejlődést fusson be, mint befutott az Angliáról levált amerikai Unió. A többi gyarmat nem számít. Részen azért, mert nem angolok lakják és klímájuk nem alkalmas az európai módu fejlődésre mint India, vagy a tropikus afrikai tartományok, részben, mert baj van körülöttük és tarthatatlanok. S ezt fontos tudni Európában Angol szempontból a Földközi tenger már csak legenda és tradíció, Gibraltár Szuez régen nem életkérdés többé. Errefelé valamikor hatalmas angol érdek idegen, növekvő s talán erősebb érdekekkel ütközik össze, illetve ütközne, ha fontos és érdemes volna. Értsük meg: nem fontos, India már nem kincses bánya, fűszereire és drágaságaira nincs szükség. Egyéb-ként is önállósul, kevés hasznót hajt. Ma, amikor a népi eszmék biológiai tényei a tudat alatt Angliát is meglegyintették, az idegen faj és az idegen nép nem fontos többé, mint volt a hatalmi kalandvágyak idején. Egyetlen kanadai vagy ausztráliai fehér angol közelebb áll az angliai angol szívéhez, drágább neki és áldozatokra érdekesebb, mint száz maharadzsza minden pere puttyával. Az idők mekkora változása, hogy VI. György először Kanadába utazik s nem Indiába, angolok közé, egy új, szép, szabad angol hazába s nem a gyarmatokra, hol trópusi sisakban sétálhat-

Unió államai, de az elszakadás ma nem következhet be. Az első angol szelekció erőszakos szétválás volt, fájdalmas, tragikus. A többi nem lesz ilyen. A többi organikus lesz s a rokoni érzés összetartja az országokat, mint a becsületes család, csupa testvér és unoka veszi át az üzemet, mindenkinek lesz szerepe benne, de a testvérek nem válnak el, nehogy a vagyon szétszóródjék. S a sulypontot odahelyezzük, ahol a legalkalmasabb a helyzet. A miniszterek tudják ezt, a király is, aki ismeri feladatát és úgy utazik Kanadába, mint az atya utazik a legszorgalmasabb és a legönállóbb fiúhoz, akinél ki tudja, öreg napjaira talán meghúzódhat.

na göggel leigázott idegen népek között. Ez a stílus elmúlt s a népi Anglia világbirodalma új tájain is angol falvakat, zöld angol pázsitot és normand stílusú falusi angol házakat kíván látni, kandallót és enyhe kődöt, tülevélű fát és mélabut, nem tropuszt s roman tikát. Érdekes, ösztönös dala ez a század új tendenciájának, a népiségnek, a családi és rokoni kapocs és közösség kiterjesztésének minden más fölé, a megmagyarázhatatlan belső vonzalomnak, amely ma néptársai néptárshoz fűz és piedesztálra emeli a faji közösségeket.

Az impérium angol része ma fontosabb, mint a másik, az idegenfajú. Megközelíthetőbb és biztosabb is. Mennyivel egyszerűbb Kanadába jutni, vagy Délafrikába, vagy a Fokvárost körülhajtva Ausztráliába, mint elevezni a Földközi tenger Scilla és Charibdyse közt az idegen indiába. Minek is menne oda az angol? Az arab világ föllázadt ellene. Egyiptom elvált, a mohamedán életförtől hidegen fordul el a fehér angol ember. Kína sem kincsesbánya többé, a japánok és az oroszok learatták termését, az ut veszélyes és tarthatatlan, Singapore és Honkong ugyanolyan legenda, mint Gibraltár és Szuez. Az új olasz és spanyol impérium rákényszeríti a Földközi tengerre, minek zavarni az újjáéledt latinok köréit? Ha immel-ámmal védi is Anglia az európai tengert, ha megnyer itt egy háborút, két háborút, három háborút, a végkifejlet nem lehet vitás, a szaporább és közelebb élő fajok idővel mégiscsak életterükké változtatják e messzeső mediterrán vidéket, ahol Anglia csak vendégszerepelt Róma, a renaissance és az új

latin birodalom között. Az angol édekeket hatalmas mágnes most nyugatra huzza, Kanadára felé, míg keleti pozícióját a rajnai határ megerősítésével lezárta. S ha így tesz, Németországgal is elkerülheti a leszámolást: a németeket kizárólag kelet felé hajtja az érdek és a vágy, a briteket ugyanilyen hevesen nyugatra: a két hatalmas nép ellentétes irányba néz és egymástól elfelé indul, — talán össze sem kell ütközniök.

János bácsi

olvasta-e, hogy milyen tünetek vannak Palesztinában a Fehér Könyv miatt?

— Mán pejig akárki akármit mond, ez a fehér könyv megoldotta a hejzetet Palesztinában. Eddig ugyanis az arabok és a zsidók egymásra acsarkottak, oszt egymást hombázták, most meg mindketten az angolokra haragusznak. Ijen formán ebbe a pontba mán létrejött a megegyezés az arabok és zsidók között.

— Ne vicceljen, öregem. A zsidóknak bizony rosszul eshetik, hogy mindenünnen üzik őket és most még Palesztina kapuit is be akarják zárni előttük.

— Bizony nagyon csúnyán bánnak szegény emigráncsokkal, akik napokig, meg hetekig hányódnak a tengeren oszt nem engedik őket partra szállni, mer' aszongyák, hogy „feketén” gyűttek. Most meg kiatták a „fehér” könyvet. Nem hiába mongyák, hogy kétszínűjek az angolok.

— Hát az ango—szovjet szerződés miatt akar olyan nehezen létrejönni, amikor a németek meg az olaszok Milanóban egy fél nap alatt megkötötték a katonai szerződést.

— Először is az se kötötték meg meg, csak mondták, hogy aláírják, másodszor meg én azt hiszem, hogy a végén mégis csak alá fogják írni az angol—szovjet szerződést is, csak az oroszok azt akarják, hogy őket is ismerjék el minden tekintetben egyenlő ellenfélnek. — Vagyis: miután Litvonov lemondott, angol részről is mongyon le az egyik hatvanéves felüli kormányfőfő.

— Jelentkezett már a választói névjegyzékbe, János bácsi?

— Jelentkeztem, oszt a tisztviselők nagy dilemmába vótak, hogy hova osszassam be, miután bérkocsi iparom van, iparos lennék, de miután a lovat is ápolom, a mezőgazdasági szakho' is tartozom. A végén mégis a szellemi foglalkozásuakho' vettem fel, miután bebizonyítottam, hogy szabadfoglalkozásu vagyok, tekintve, hogy a kocsim, sajnos, egész nap szabad.

Az angol-török egyezmény igazi jelentősége

Olaszország valósággal körül van láncolva a Földközi tengeren

Anglia az elmúlt héten hozta nyilvánosságra a török köz társasággal kötött szerződését, amelynek jelentősége senki előtt sem lehetett kétséges. Ez a szerződés ugyanis nem jelent egyebet, minthogy a Földközi tengeren a totális hatalmak be vannak zárva, mint egy hatalmas területű kelepcebe. Mussolininek kedvenc szavajárása, amelyet ugyszólván minden beszédében kihangsúlyoz: „a mi tengerünk, a Földközi tenger...” Nos, — mondja rá az angol-török egyezmény, a Földközi tenger a tiétek, de hová juttok vele? Egyetlen vészjelünk az összes kapukat egy pillanat alatt lezárhatja, nincs kiút, amelyen egyetlen olasz tengeralattjáró kibújhatna, amelyen egyetlen német torpedónaszád befurakodhatna. Angol Gibraltárral nyugaton, Suezszel keleten és most a Dardanellákkal északkeleten bezártuk a Földközi tenger kijáratait, elvágtuk egy mástól a két tengely-hatalom haderőinek érintkezési lehetőségét és még hozzá úgy, hogy valóságos belső tengerre alakult Földközi tengerre mi e három kapun át négy egyenként is hatalmas flottát szabadithatunk a rendetlenkedőkre: nyugatról a Home Fleetet és a francia tengerészetet, Suezben át az India-Flottát, a Dardanellákon át pedig az orosz

hajórajt.

A török-angol egyezmény nyelv lényegesen megváltozott a Földközi tenger stratégiai tér képe. Három olyan páncélkapu egyesítettek közös cél szolgálatába, amelyekkel még egyetlen erő sem tudott soha megbirkózni. Gibraltárt a világháborúban meg sem próbálták kikezdeni, Suez, ez a mesterséges kapu már építésénél fogva is áttörhetetlen, a Dardanellák erejéről pedig legjobban éppen az angolok győződtek meg, amikor 1915-ben a leverhetetlen angol flotta kénytelen volt meghátrálni ez alól a sziklavár alól.

De soha természetesebb szövetség nem jött még létre, mint ez az angol-török. Hiszen évszázadok óta az angol közelkeleti politika alapelve volt Törökország támogatása, mert ez volt az egyetlen lehetőség annak, hogy az orosz cárok Bizáncra vágyó éhségét megfékezzék. De ez volt a helyes módszer arra is, hogy a közelkeleti angol dominiumok és protektorátusok muzulmán lakosságának szimpátiáját biztosítsa magának London.

A történelem folyamán nem is történt meg, csak mindössze kétszer, hogy Istambul és London szembekerültek egymással. Először a görög függetlenségi háború idején, ez azonban csakhamar mindkét rész-

ről feledésbe merült. Sokkal súlyosabb következményekkel járt a világháborúban történő szembekerülés, amelybe azonban nem annyira a Központi Hatalmak iránti szimpátia, mint inkább a cárok iránti gyűlölet rántotta Törökországot.

A világháború után az angol diplomácia súlyos hibát követett el, amikor nem igyekezett ismét békejobbot nyújtani Ankarának. Mert Kemál amit elvesztett Angliával, megnyerte Oroszországgal, az orosz fegyverekkel, tekintéllyel és biztosítékokkal.

A történelem különös kegye — vagy talán Anglia egy másik balkezes politikájának logikus következménye? —

hogy a volt központi hatalmak modern változata most ismét egymás mellett szólitja fegyverbe Angliát és Oroszországot és az új orosz politikát előrelátása és tapintata biztosította Törökország teljes szimpátiáját a béke-antanttal szemben. Biztosított Angliának anélkül, hogy ezért bármi kockázatot is vállalt volna — a Földközi tenger harmadik kijárata is, amely alól a háromsávós angol zászlónak most már nem szégyenszembe meg hátrálnia kell egy háború esetén, de amellyel a Bobbyk és Tommyk végérvényesen lezárhatják a „mi tengerünket”, amely veszedelmes akció központból valóságos flotta-cellává vált.

Amelybe talán a sikertelen diplomáciai békekísérletek után most már hatalmi szóval be lehet zárkázni a háborús kedv ördögét.

(R. Gy.)

Halálos szerelmi dráma a nyiregyházai pályaudvaron

Nyiregyháza, május 20. — Baktalórántházán a vasuti pályaudvar közelében Buszter Sándor gépészkovács revolveréből kétszer rálőtt Cs. Klára helybeli leányra, majd föbelökte magát. Mindkettőjüket a nyiregyházai kórházba szállították, ahol Buszter Sándor kihallgatása előtt meghalt. A leány állapota — akit mindkét golyó eltalált — életveszélyes.

Buszter Sándor tettét reménytelen szerelme miatt követte el.

5 asszony meggyilkolásával vádolják a svájci WEIDMANNNT

Lugano, május 20. Testen svájci kanton rendőrsége továbbra is széleskörű nyomozást folytat Carl Seiler bűnügyeinek tisztázása érdekében. A fiatallembert azzal gyanúsítják, hogy Weidmann és Landru példájára nőket csalt a luganói tó partján levő villájába, ahol a nőket kifosztotta és meggyilkolta.

Az eddigi feltevések szerint Carl Seiler öt nőt gyilkolt meg a villában, ahová — éppen úgy mint Weidmann — ő is apróhirdetések útján csalta áldozatait. Seiler házassági apróhirdetéseket közölt az újságokban Hans Eggener név alatt. A hirdetésekben felszólította az érdeklődő lányokat, hogy ha ajánlatot megfelelőnek találják, utazzanak ki a luganói tó partján Torazza di Caslanóban lévő villájába és hozzák magukkal hozományukat is. Több gyanútlan leány eleget is tett a felszólításnak és többé nem tért vissza a halálvillából.

Seiler megdöbbentő gyilkosságsorozatát egy bázeli leány hozzátartozói leplezték le. Az apróhirdetések alapján már hetekkel ezelőtt elutazott a luganói tóhoz Julie Schabert bázeli leány, akinek kétségbeesett rokonai most bejelentették az eltűnést a rendőrségen. A bázeli leány több ezer svájci frankot vitt magával. A leány nővére még áprilisban levelet írt Seilernek, követelve, hogy hűgát a pénzzel együtt azonnal küldje vissza Bazelbe. Seiler azonban a pénznek csak egy részét küldte vissza és a leányra vonatkozólag azt írta, hogy Julie Schabert elhagyta a villát és nem tudja, hol tartózkodik. E válasz alapján jelentették fel Seilert, akit letartóztattak. Seiler a rendőrségen azt állította, hogy a leányt a luganói pályaudvarra kísérte, ahonnan az Bazelbe utazott. Bevallotta a gyilkos, hogy a leány pénze nagyrészt neki „ajándékozta”. A nyomozás során kiderült, hogy nem Julie Schabert az egyetlen nő, aki nyomtalanul eltűnt Seiler villájából. Mint kiderült, Julie Schabert azért akart házasságot kötni Seilerrel, hogy sürgősen megszerezze a svájci állampolgárságot. A leány elmondotta barátnőjének, hogy megtakarított pénze nagy részét véglegényének adta. Seiler ugyanebben az időben több ruhát, selyeminget vásárolt és kölcsönöket is folyósított a pénzből.

Julie Schabert eltűnésekor egy másik nő is érkezett a vil-

lába ugyancsak egy apróhirdetés alapján. Ez a második „menyasszony” elővigyázatosságának köszönhető megmenekülés. Ez a nő ugyanis figyelmeztette barátnőjét, hogy ha egy este elmulaszt Bazelbe telefonálni, nyomban értesítse a rendőrséget. Ez a nő pénzt sem adta át Seilernek, aki látva a menyasszonyjelölt gyana-

zkodását, sürgősen rávette azt az elutazásra.

Egy harmadik menyasszonynak már nem volt ilyen szerencséje, mert azt Seiler szintén meggyilkolta. Az eddigi megállapítások szerint Julie Schabertet egy Luganóban vásárolt revolverrel agyonlőtte s holttestét a luganói tóba dobta. Ugyancsak a luganói tóba

dobta Seiler többi menyasszonya holttestét is. Seiler a négy vagy öt gyilkosság árán körülbelül 50.000 svájci frankot rabolt áldozataitól, de a letartóztatásakor csak néhány frank készpénzt találtak nála. Áldozatainak pontos számát még nem tudták megállapítani Seiler kétségbeesetten tagadja a gyilkosságokat, noha már eddig is súlyos terhelő bizonyítékok merültek fel ellene.

Szóvet maradékok

öltöny, kabát, kosztüm méretben is. Vászonn, damaszt zefir és női nyári kelmék nagyon olcsó árban érkeztek

STEINER maradékoshoz
Oradea, Calea Victoriei 3. udvarban.

AMERIKA DILEMMÁJA

Semlegesség vagy beavatkozás?

Az amerikai közvélemény egyre erőteljesebben foglal állást a semlegesség feladása mellett

(Newyork.) Nemcsak az egy szerű polgár teszi fel magában a világot minden részén ezt a kérdést, de mindkét tengely minden külügyminisztériumában is szorongó aggodalommal kérdezik: Mit fog tenni Amerika?

Igen mit tesz majd Amerika egy európai konfliktus esetén? Ma ez a kérdés joggal merül fel az összes országokban, bizony legalább olyan fontos belső problémája ez magának Amerikának is.

Mert ne higgyük, hogy Amerika már tudja a választ. Aki figyelemmel kíséri azokat a harcokat, amelyek az úgynevezett „semlegességi törvény” körül zajlanak, ismeri mennyire megoszlik ebben a kérdésben Amerika közvéleménye.

A törvény szerint Amerikának az összes hadviselő felekkel szemben meg kellene őriznie semlegességét, míg most a javasolt módosítások ki akarják terjeszteni az elnök hatáskörét annyira, hogy háború esetén egyik vagy másik küzdőfélnek segítséget nyújthasson.

A százszázalékos elzárkózás híveinek szemében, mint amilyen Borah szenátor is, egyszerű a probléma: egyetlen amerikai boyt se áldozzanak fel az európai imperializmusok kedvéért, amelyek mind egyformák, egyik sem jobb a másiknál. A mozikban, rádióban, meetingeken elhangzó jelszavakat a közönség frenetikus tapsa kíséri.

A valóság azonban korántsem olyan egyszerű, mint a hangzatos politikai „slogán”-ek. Az európai bizonytalanság azonnal és súlyosan érezteti hatását az amerikai élet min-

den ágában. Egy itteni kisebb válság, egy totalista szónoklat, vagy egy angol katonai intézkedés azonnal érezteti hatását a newyorki vagy chicagói értéktőzsdén. A cseh protektorátus az amerikai filmgyártásnak évi hárommillió dollár effektív kárt jelent. És a példák végtelen sorban lehetne felsorakoztatni.

A világ egyetlen, oszthatatlan egység, amelyet ezer és ezer látható és láthatatlan szál köt össze. Éppen ezért az amerikai közvélemény egy jelentékeny része, mégpedig a hangadó és jólétesült része határozottan amellett foglal állást, hogy Amerikának fokozottabb mértékben kell befolyása a világ ügyeinek intézésébe.

A jelenlegi bizonytalanságot nem lehet a végtelenségig nyújtani. A feszültségnek előbb-utóbb döntő fordulathoz kell érnie, mert a legfelvértezettebb lélek sem bírja ezt sokáig. Az amerikai értéktőzsdék olyan ideges érzékenyek, mint még a krízis legsúlyosabb napjaiban sem.

Ilyen atmoszférában a legszilárdabb üzlet is inog, a leg-erőteljesebb kezdeményezés is megbénul és a „recovery”, a gazdaság feljavulásának lehetősége is egyre jobban távolabb tűnik. Márpedig a világot és főleg Amerikát hosszú ideig ilyen állapotban tartani nem lehet, az háborút akar látni, vagy békét, de ha béke, hát legyen nyugodt, ha háború, hát érjen egyszer véget és legyen újra béke, a szó igazi értelmében.

Az ember azt hinné, hogy Amerikának nincs mit féltenie hiszen a világ aranymennye-
gének legnagyobb része ott

van lehelyezve és gazdasági rendszer alapjául elfogadott nemesfém még egyre özönlik hozzájuk. Pedig Amerika ettől csöppet sincs elragadtatva, sőt. Mint egy amerikai bankár nagyon helyesen megjegyzi, ha a világ egész arany mennyiségét Amerikában halmozzák fel, akkor megbénul a nemzetközi kereskedelem. Éppen úgy, mint a pókerjátéknál: ha a partnernek nincs több pénze, a játéknak vége.

Amerikának tehát létérdeke hogy Európában és a világ minden részén nyugalom legyen. — Az ottani prosperitás szorosan függ az itteni nyugalomtól.

De addig, amíg ezt az igazságot az utca embere is megérti, hosszú az út. Egyelőre korai egy azonnali amerikai közbelépéssel számolni háború esetén. A yankee annyira szereti a békét, hogy nem hisz abban, hogy háborús szólamokkal és háborús egyezményekkel meg lehessen védeni azt.

Pedig a tisztánlátók tudják, hogy csak ezzel lehet. A régi gyógy módszer soha sem volt olyan aktuális, mint ma: kutyaharapást szőrivel, kardcsörtéfést fegyvervillóztatással.

24 óra alatt

KÖTÜNK
KÖNYVEI

Pásztor Ede cég
könyvkötésében

Apróhirdetések

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jó
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4,

ÁLLÁS

Kifutót felveszek. Nagy, fű-
szerüzlet, Calea Victoriei 92.
1555

Lapkihordót az Ősi-telepre
bevezetett helyekre az esti
órakra fix-fizetéssel és mellék-
keresettel felvesz a Friss Uj-
ság. Gyakorlottak előnyben.
Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Mindenest keres kétagu csa-
lád elsejére. Hacker, Str. Pas-
teur 47. 1558

Intelligens jómodoru ügynök-
könek szép jövedelmet bizto-
situnk helyi foglalkozással. —
Cim a kiadóban. 1126

Megbízható mindenre fiú jó
fizetéssel azonnalra kerestetik.
Uradalmi borlerakat Piafa Mi-
hai Viteazul 1. Füchsl palota.
1559

Ügyes, megbízható kifutót
keresek azonnalra. Balázs, Str.
Alexandri 34. 1556

Kifutó leányt felveszek. —
Mercur festéküzlet, Piafa Mi-
hai Viteazul 2. 1563

Két jó állapotban levő ke-
rékpár olcsón eladó. Str. Po-
rumbelului 66. 1560

Flekk Ibil vagy csizmadiase-
gédek felveszek. Calea Vic-
torie 46/a. 1565

**Jég-
szekrények**
legolcsóbbak
részletre is
GÁL vaskereskedés
Str. Alexandri 45-a

VÉTEL-ELADÁS

Eladó sürgősen fél hold szőlő,
gyümölcsös, házzal 50
ezer leért. Tudószanatórium
úton Borbír. 1561

Eladó 8-as fiatal golyós csép-
lő Internatonal traktorral 160
ezer lei. — Minden nagyságu
cséplők, kazánok, magánjáró
garnitúrák részletre is kapha-
tók. Nagy Sándor, Str. D. Can-
temir 24. Oradea. 1564

Eladó nagyon szép ebédli
perzsa szőnyeg. Cim a kiadó-
ban. 1114

Uradalmi bor nagyobb meny-
nyiség, esetleg kisebb tételek-
ben is eladó. Nagy, Str. Titu-
lescu No. 1. 1542

Eladók hintaszék, villany csil-
lások, virágállványok, többféle
lámpa ernyők, konyha edé-
nyek, virág cserepek, többféle
apróság. Cim a kiadóban. 1263

MAGYAR VÁLASZTÓK!

Minden választói joggal rendelkező magyar etnikai
származású állampolgár haldéktalanul kérje a választási
névjegyzékbe való felvételét.

A képviselőválasztás a városi, illetve a községi előja-
róságoknál, a szenátorválasztás pedig lakhelyük törvény-
széki főelnökénél történik.

A választási jog gyakorlása népünk iránti becsületbeli
kötelesség. Vegyük igénybe tehát a még rendelkezésre álló
rövid időt, mert csak ilyen úton lehet a megfelelő magyar
parlamentári képviselőket biztosítani.

NEMZETI UJJÁSZÜLETÉS FRONTJÁNAK MAGYAR ALOSTÁLYA.

Lezuhant az ameri- kai „K2” kis léghajó

Newyork, május 20. A „K2” amerikai kormányozható
léghajó a lakehursti repülőté-
ren, ugyanazon a helyen, ahol
a Hindenburg német Zeppelin
kigyulladt, tegnap este lezu-
hant. A lezuhanással kapcsola-
ban a következő részleteket
jelentik:

A szerencsétlenség többór-
a repülés után a leszállási ma-
nőverek közben történt. A lég-
hajó nyolc tisztje és mintegy
ötvenfőnyi legénysége csodá-
val határos módon menekült
meg a tűzhaláltól. A léghajó
ugyanis azért nem gyulladt

ki, mert zuhanás közben egy
harminc méter magas fa fel-
szakította a burkot és a héli-
um elszállt belőle, úgy, hogy a
léghajó összezsugorodott bu-
rokkal hullott a földre.

Érdekes megemlíteni, hogy
Roosevelt éppen hétfőn vetette
el a tengerészeti miniszternek
az a javaslatát, hogy építsenek
félakkora kormányozható lég-
hajókat, mint az elpusztult
Akron volt. Rooseveltnek az
volt az érve, hogy az újabb
kis léghajók még kevésbé meg-
bízhatók, mint az óriás-lég-
hajók.

KÜLÖNFÉLE

Szerencsésjét, jövőjét meg-
mondom. Lajtfalvyné, Str.
Arhitecilor 5. Püspökiuti har-
madik megálló. 1561

Gőzcséplő gépész 40 éves
gyakorlattal keres géptulajdo-
nost, akinek becsületes szak-
emberre van szüksége. Oradea
Str. Oituz 7. Házmester. 1557

A volt városi szállótelep mel-
lett (Str. Stroeescu), a nagy-
állomástól alig 5 percre, több,
ház építésére is kiválóan
alkalmas földterület eladó. Ér-
tekezni a tulajdonosnál d. e.
8—10-ig Str. Franceza 12. 442

Töltőtoll javítást szakszerű-
en, gyorsan és olcsón végez a
Pásztor Ede cég.

LAKÁS

Egy utcai szoba konyha és
fáskamra kiadó. Str. Scoalei
20. 1533

Szép butorozott szoba fürdő
szoba használatra kiadó. P.
Unirii 4. Sas-palota III. emelet

Kiadó kétszobás komfortos
uccai lakás június 1-re, Vajna,
Str. Gen. Holban 22. 1518

Komfortos egyszobás, mel-
lékhelyiséges lakást keresek,
Calea Victoria, vagy Grana-
ria környékén. Cím a kiadó-
ba kérek. 1553

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 1.

Kerékpár

és varrógép javítást
autogen hegesztést garancia
mellett lego csőben végez

JAKAB műszerész Oradea
Avram Iancu u. 5.

SZÍNHÁZ

A THALIA operett ciklusának MŰSORA

Május 23. Kedd este 9: Egy
bolond százat csinál. Szüle Mi-
hály, Harmath Imre, és Walter
László páratlan sikertű operett-
ujdonsága.

Szerda d. u. 5: Bubus. A
nagysikerű zenés vígjáték első
olcsó helyáras előadása.

Szerda este 9: Egy bolond
százat csinál.

Csütörtök d. u. 5: Bubus. (Ol-
csó helyárasokkal.)

Csütörtök este 9: Egy bolond
százat csinál.

Péntek este 9: Egy bolond
százat csinál. (A ciklus záró
előadása).

Jegyek elővételben a feltün-
tetett összes előadásokra pé-
ntektől kezdődőleg már váltha-
tók a színház bajoldali elővé-
teli pénztáránál naponta d. e.
11—1-ig és d. u. 4—6-ig.

Rádió műsor

VASÁRNAP

BUCURESTI. 7.30 Torna,
rádióhíradó, reggeli hangver-
seny, háztartási, orvosi taná-
csok. 9 Istentisztelet. 12 Gra-
mofonlemez. 13 Hírek. Utá-
na Dumitrescu zenekar. 16.45
A katonai előkészítő nevelés
órása. 17.45 Operaindulók gra-
mofonlemezek. 18 Műszaki
üzenetek. 18.15 Táncczene. 19
Időszűri anyagok. 19.15 Po-
rombescu énekkar. 20 Szó-
rakoztató zene. 21 Hangjáték. —
22.15 Táncclemezek. 22 Hírek.
22.15 Táncclemezek. Majd hírek
külföldre német és francia
nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 9 Hangleme-
zek. 9.45 Hírek. 10 Görög ka-
tolikus istentisztelet. 11 Egy-
házi ének és szentbeszéd. 12.15
Evangélikus istentisztelet. —
13.20 Pontos időjelzés. 13.30
Operaházi zenekar. 14.05 Egész
ségi kalendárium. 15 Leme-
zek. 16 Előadás. 16.45 Éneklő
ifjúság. 17.30 Előadás. 18.10
Magyar nóták. 19.10 Elbeszél-
és. 19.40 Beszékart-zenekar. —
20.15 Hírek. 20.50 A cigány,
színmű. 22.40 Hírek. 23 Táncc-
lemezek. 23.40 Hírek német,
olasz angol és francia nyelven
24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ

BUCURESTI. 7 Hangleme-
zek, torna, háztartási tanácsok
Időjelzés, közlemények, sport-
12 Tarka zene lemezekről. 13
hírek, vizállásjelentés. 13.10
Déli hangverseny.
közben sporthírek. 13.40: Gra-
mofon. 14.15: Hírek, időjárás-
jelentés, rádióhíradó. 14.30:
Gramofon. 15: Hírek. 16.45:
Előadás. 19.17 Szórakoztató ze-
ne. 20 Felolvasás. Utána a szó-
rakoztató zene folytatása 20.40
Énekszámok. 21.05 Gramofon-
lemezek. 22 Hírek, 22.15 Theo-
dorecu négyes hangversenye.
22.50 Hírek. 23.05 Vendéglői
zene. Majd hírek külföldre né-
met és francia nyelven. Utána
közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna,
hírek, hanglemezek. Utána ét-
rend, közlemények. 11 Hírek.
11.20 és 11.45 Felolvasás. 13
Déli harangszó. 13.10 Zongora-
számok. 13.40 Hírek. 14.20
Pontos időjelzés. 14.30 Rendőr
fuvózenekar. 15.30 Hírek. —
17.15 Diákféltő. 17.45 Pontos
időjelzés. 18.10 Jazz. 18.40 Elő-
adás. 19.10 Cigányzene. 19.50
Vita-est. 20.15 Hírek. 20.25 Sé-
ta az Állatkertben. 21 Szalon-
ötös. 22 Hírek. 22.15 A londoni
rádió műsorának közvetítése.
23.30 Időjárásjelentés. 23.35

Papir és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.